

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ЧЕРНІВЕЦЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ ЮРІЯ ФЕДЬКОВИЧА

ЕКОНОМІЧНИЙ ФАКУЛЬТЕТ
КАФЕДРА ФІНАНСІВ І КРЕДИТУ

РОЛЬ ПРИБУТКУ У ЗАБЕЗПЕЧЕННІ ФІНАНСОВОЇ СТІЙКОСТІ ПІДПРИЄМСТВА

Кваліфікаційна робота

Рівень вищої освіти – перший (бакалаврський)

Виконала:

студентка 4 курсу групи 472-1

денної форми навчання

спеціальності 072 «Фінанси,

банківська справа та страхування»

Морар Тетяна Петрівна _____

Керівник:

доцент кафедри фінансів і кредиту

Ковальчук Наталя Олександрівна _____

До захисту допущено на засіданні кафедри

протокол № _____ від _____ червня 2026 р.

Завідувач кафедри фінансів і кредиту

_____ доц. Харабара В.М.

АНОТАЦІЯ

Морар Т.П. Роль прибутку у забезпеченні фінансової стійкості підприємства. Рукопис. Кваліфікаційна робота на здобуття першого (бакалаврського) рівня вищої освіти зі спеціальності 072 – Фінанси, банківська справа та страхування. Чернівецький національний університет імені Юрія Федьковича, Чернівці, 2026. 52 с.

У кваліфікаційній роботі досліджено роль прибутку у забезпеченні фінансової стійкості підприємства, проаналізовано динаміку фінансових результатів ТзОВ ВП «Вектор-08» за 2023–2025 роки та її вплив на показники фінансової стійкості, визначено основні чинники формування прибутку підприємства. Обґрунтовано напрями підвищення прибутковості підприємства та розроблено заходи щодо зміцнення його фінансової стійкості на основі ефективного управління прибутком.

Ключові слова: прибуток, чистий прибуток, рентабельність, фінансова стійкість підприємства, власний капітал, фінансові результати.

ABSTRACT

Morar T.P. The Role of Profit in Ensuring the Financial Stability of an Enterprise. Manuscript. Qualification work for obtaining the first (bachelor's) level of higher education in specialty 072 – Finance, banking and insurance. Yuri Fedkovich Chernivtsi National University, Chernivtsi, 2026. 52 p.

In the qualification work, the role of profit in ensuring the financial stability of the enterprise is examined. The dynamics of financial results of LLC “VP Vector-08” for 2023–2025 and their impact on financial stability indicators are analyzed. The main factors influencing the formation of the enterprise’s profit are identified. Directions for increasing profitability are substantiated, and measures aimed at strengthening the enterprise’s financial stability based on effective profit management are developed.

Keywords: profit, net profit, profitability, enterprise financial stability, equity capital, financial results.

Кваліфікаційна робота містить результати власних досліджень. Використання ідей, результатів і текстів наукових досліджень інших авторів мають посилання на відповідне джерело.

_____ Т.П. Морар

ЗМІСТ

ВСТУП.....	3
РОЗДІЛ 1. ТЕОРЕТИЧНІ ОСНОВИ РОЛІ ПРИБУТКУ У ЗАБЕЗПЕЧЕННІ ФІНАНСОВОЇ СТІЙКОСТІ ПІДПРИЄМСТВА.....	6
1.1. Економічна суть та класифікація прибутку підприємства.....	6
1.2. Прибуток як передумова забезпечення фінансової стійкості підприємств...	12
РОЗДІЛ 2. АНАЛІЗ ПРИБУТКУ ТА ФІНАНСОВОЇ СТІЙКОСТІ ТЗОВ ВП «ВЕКТОР-08» ЗА 2023 - 2025 РОКИ.....	21
2.1. Динаміка формування прибутку підприємства.....	21
2.2. Оцінка впливу прибутку на фінансову стійкість підприємства.....	27
РОЗДІЛ 3. ШЛЯХИ ПІДВИЩЕННЯ РІВНЯ ПРИБУТКУ ЯК ПЕРЕДУМОВИ ФІНАНСОВОЇ СТІЙКОСТІ ТЗОВ ВП «ВЕКТОР-08».....	34
3.1. Пропозиції щодо зростання рівня прибутковості підприємства.....	34
3.2. Заходи щодо зміцнення фінансової стійкості ТзОВ ВП «Вектор-08» на основі ефективного управління прибутком.....	39
ВИСНОВКИ.....	45
СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ.....	48
ДОДАТКИ.....	53

ВСТУП

У сучасних умовах нестабільного економічного середовища прибуток підприємства набуває особливого значення, оскільки виступає не лише основним результатом його діяльності, але й ключовим джерелом забезпечення фінансової стійкості, розвитку та самофінансування. Саме прибуток визначає можливості підприємства щодо оновлення виробничої бази, розширення обсягів діяльності, підвищення конкурентоспроможності та адаптації до змін ринкової кон'юнктури.

В умовах посилення конкуренції, коливань попиту та зростання витрат підприємства змушені приділяти особливу увагу формуванню та ефективному використанню прибутку. Нестабільність фінансових результатів, зростання ризиків господарської діяльності та обмеженість зовнішніх джерел фінансування підвищують роль внутрішніх фінансових ресурсів, серед яких прибуток є визначальним.

Сучасний стан проблеми свідчить про те, що багато підприємств стикаються з недостатнім рівнем прибутковості, низькою ефективністю управління витратами та обмеженими можливостями інвестування власного розвитку. У таких умовах питання забезпечення стабільного зростання прибутку та його раціонального розподілу є особливо важливим для підтримання фінансової стійкості підприємств різних галузей економіки.

Наукові підходи до визначення ролі прибутку у фінансовій діяльності підприємства представлені у працях як вітчизняних, так і зарубіжних учених-економістів. Дослідники розглядають прибуток як економічну категорію, що відображає ефективність використання ресурсів, як джерело формування власного капіталу та як основу інвестиційного розвитку підприємства. Водночас різні наукові школи по-різному трактують механізми формування прибутку та його вплив на фінансову стійкість, що свідчить про багатогранність та складність даної проблематики. Зокрема, питання ролі прибутку досліджували Брагіна О.С.,

Кічук Є.А., Гудусь Ю., Гадамський П., Климик О., Жовтяк Г. А., Серьогіна Д. О., Жовтяк А., Котвицька Н.М., Стародубов І.В., Куриленко О.В., Майборода О. Є., Сукрушева Г. О., Куліш Є. В., Перерва П.Г., Лега О.В., Тютюнник С.В., Тютюнник Ю.М., Сташук О., Жигар Н. та ін.

З огляду на це доцільним є подальше вивчення питань, пов'язаних із підвищенням прибутковості підприємства та зміцненням його фінансової стійкості, що дозволяє сформулювати ефективні управлінські рішення для практичного застосування в діяльності суб'єктів господарювання.

Метою кваліфікаційної роботи є обґрунтування напрямів підвищення прибутковості підприємства як основи зміцнення його фінансової стійкості на основі результатів аналізу прибутку ТзОВ ВП «Вектор-08».

Для досягнення поставленої мети визначено такі завдання:

- розкрити економічну сутність прибутку та його роль у забезпеченні фінансової стійкості підприємства;
- проаналізувати фінансові результати діяльності ТзОВ ВП «Вектор-08»;
- оцінити вплив прибутку на формування власного капіталу та фінансову стійкість підприємства;
- визначити основні проблеми у формуванні та використанні прибутку;
- обґрунтувати напрями підвищення прибутковості підприємства;
- запропонувати заходи щодо зміцнення фінансової стійкості на основі ефективного управління прибутком;
- здійснити прогноз основних фінансових показників діяльності підприємства.

Об'єктом випускної кваліфікаційної роботи є прибуток та фінансова стійкість діяльності ТзОВ ВП «Вектор-08».

Предметом дослідження є механізм формування, розподілу та використання прибутку підприємства та його вплив на фінансову стійкість.

Методологічну основу роботи становлять загальнонаукові та спеціальні методи дослідження. Серед загальнонаукових використано методи аналізу та синтезу, індукції та дедукції, порівняння, узагальнення, системного підходу. Для

оцінювання фінансових показників застосовано статистичні методи, методи горизонтального та вертикального аналізу, а також елементи економічного аналізу та прогнозування.

Інформаційною базою роботи є фінансова звітність ТзОВ ВП «Вектор-08», нормативно-правові акти з питань фінансової діяльності підприємств, наукові праці вітчизняних і зарубіжних економістів, підручники, монографії, а також аналітичні матеріали, що стосуються діяльності підприємств промислової сфери.

Випускна кваліфікаційна робота складається зі вступу, трьох розділів, висновків, списку використаних джерел та додатків. У роботі розкрито теоретичні засади формування прибутку, проведено аналіз фінансових результатів підприємства та розроблено пропозиції щодо підвищення прибутковості і зміцнення фінансової стійкості ТзОВ ВП «Вектор-08».

Робота складається зі вступу, трьох розділів, висновків, списку використаних джерел, додатків. Загальний обсяг бакалаврської роботи становить 52 сторінки друкованого тексту, основний зміст роботи викладено на 39 сторінках. Робота містить 4 таблиці та 6 рисунків, список використаних джерел включає 46 найменувань.

РОЗДІЛ 1

ТЕОРЕТИЧНІ ОСНОВИ РОЛІ ПРИБУТКУ У ЗАБЕЗПЕЧЕННІ ФІНАНСОВОЇ СТІЙКОСТІ ПІДПРИЄМСТВА

1.1. Економічна суть та класифікація прибутку підприємства

У процесі фінансово-господарської діяльності підприємства ключовим узагальнюючим показником ефективності його функціонування є прибуток. Саме прибуток відображає кінцевий фінансовий результат діяльності суб'єкта господарювання, характеризує рівень раціональності використання ресурсів та слугує основним джерелом формування фінансових ресурсів підприємства. В умовах ринкової економіки прибуток набуває особливого значення, оскільки від його величини та стабільності залежить можливість підприємства забезпечувати безперервність діяльності, фінансову самостійність і розвиток.

Для ґрунтового розуміння ролі прибутку у діяльності підприємства необхідним є дослідження його економічної сутності та видів. Різноманітність форм прояву прибутку зумовлює потребу в його класифікації за окремими ознаками, що дозволяє поглибити аналіз фінансових результатів та обґрунтувати управлінські рішення. У зв'язку з цим дослідимо економічну сутність прибутку підприємства та основні підходи до його класифікації.

Розпочнемо із визначення прибутку у чинних нормативно-правових актах України. Національне положення (стандарт) бухгалтерського обліку 1 «Загальні вимоги до фінансової звітності» містить наступне визначення прибутку: «...сума, на яку доходи перевищують пов'язані з ними витрати» [34].

У Податковому кодексі України вказано, що «прибуток із джерелом походження з України та за її межами визначається шляхом зменшення фінансового результату до оподаткування (прибутку або збитку), визначеного у фінансовій звітності підприємства відповідно до національних положень

(стандартів) бухгалтерського обліку або міжнародних стандартів фінансової звітності, на суму податкових різниць» [28]. Тож у податковому контексті прибуток - це узгоджений фінансовий результат діяльності підприємства, який використовується як база для оподаткування.

У науковій літературі можна зустріти різноманітні визначення прибутку. Перерва П.Г., Лега О.В., Тютюнник С.В., Тютюнник Ю.М. зазначають, що «прибуток є універсальним показником, який відображає результативність виробничої та комерційної діяльності підприємства» [27].

Колектив авторів за ред. Нікіфорова П.О. дає таке визначення: «прибуток є втіленням у грошовій формі частини чистого доходу підприємства на авансований капітал, що характеризує винагороду за здійснення підприємницької діяльності, що є різницею між чистим доходом від реалізації продукції та витратами на її виготовлення та реалізацію» [45, с. 317].

Стащук О. та Жигар Н. розглядають прибуток як «частину доходу, яка залишається після вирахування всіх витрат, пов'язаних із отриманням цього прибутку, а також витрат зі сплати податків» [39, с. 15].

Визначення «прибутку підприємства» також розглядали у своїх працях Майборода О., Сукрушева Г., Куліш Є. [22, с. 312], Покровська Н. та Катрич Д. [30]. Обидві групи вчених визначають прибуток як явище, що характеризує його фінансову стійкість та можливість подальшого розвитку. Покровська Н. та Катрич Д. [2] акцентують увагу на тому, що економісти використовують економічний прибуток, замість бухгалтерського, для визначення економічного успіху підприємства. З огляду на це економічний прибуток дорівнює різниці між витратами фірми та загальними альтернативними витратами. Альтернативні витрати - це вартість найкращої з втрачених можливостей, від якої підприємство відмовляється, обираючи певний варіант використання ресурсів.

Тобто це неявні витрати, які: не відображаються у бухгалтерському обліку; пов'язані з використанням власних ресурсів підприємства (капіталу, праці, землі, часу); показують, який дохід міг би бути отриманий за найкращого альтернативного використання цих ресурсів.

Наприклад, якщо власник підприємства вклав власний капітал у бізнес, то альтернативними витратами є дохід, який він міг би отримати, інвестувавши ці кошти, наприклад, у банк або інший проєкт. Так само праця власника має альтернативну вартість у вигляді заробітної плати, яку він міг би отримувати, працюючи за наймом.

Котвицька Н.М., Стародубов І.В., Куриленко О.В. дають просте визначення прибутку, якраз розглядаючи його з бухгалтерської точки зору: «прибуток підприємства є основним фінансовим результатом його діяльності, що формується як різниця між доходами та витратами» [18].

Отже, прибуток підприємства - це узагальнюючий фінансовий результат його виробничої та комерційної діяльності, що формується у грошовій формі як позитивна різниця між доходами та витратами, включаючи податкові платежі, і відображає винагороду за здійснення підприємницької діяльності, ефективність використання авансованого капіталу, а також характеризує рівень фінансової стійкості та можливості подальшого розвитку підприємства за рахунок власних фінансових ресурсів.

Різноманітність форм прояву прибутку зумовлює необхідність його систематизації за окремими класифікаційними ознаками. Залежно від цілей аналізу, особливостей господарської діяльності та інформаційних потреб користувачів фінансової звітності прибуток підприємства може набувати різних видів, кожен з яких має самостійне економічне значення. Класифікація прибутку дає змогу глибше розкрити його економічну сутність, оцінити ефективність формування фінансових результатів, а також забезпечує обґрунтування управлінських рішень у сфері фінансів підприємства. Саме тому доцільним є розгляд основних підходів до класифікації прибутку.

Найпоширенішою класифікаційною ознакою є поділ прибутку залежно від порядку формування (рис. 1.1). Саме дана класифікація відображає види прибутку, в розрізі яких він відображається у Звіті про фінансові результати. Саме даний звіт є основною інформаційною базою для проведення оцінки фінансових результатів, зокрема прибутку підприємства.

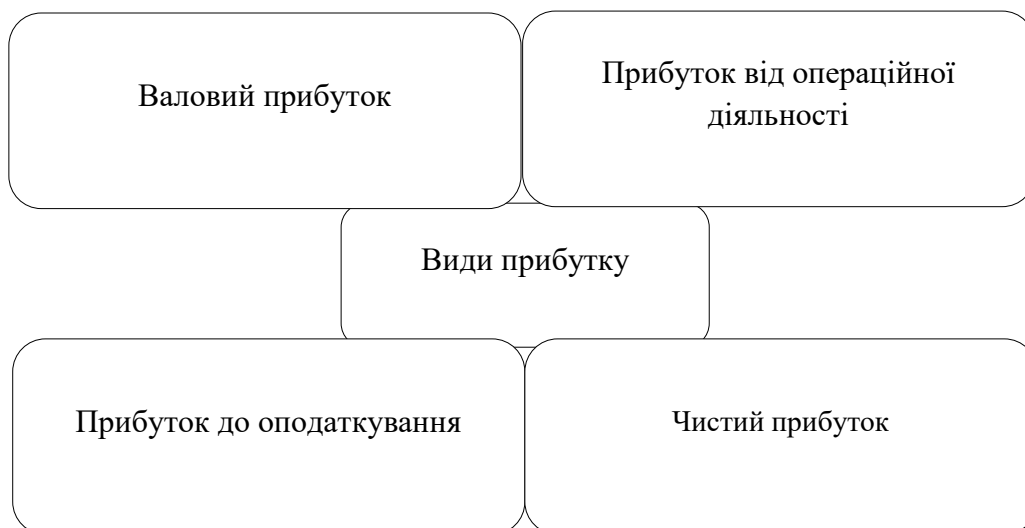

Рис. 1.1. Види прибутку залежно від порядку формування [43, с. 80]

На основі узагальнення джерел [3, с.39; 44, с. 246; 5, с. 20] розглянемо інші класифікаційні ознаки для виокремлення видів прибутку:

1. Залежно від факту проведення оподаткування розрізняють:
 - прибуток до оподаткування: валовий прибуток, прибуток від операційної діяльності, прибуток до оподаткування;
 - прибуток після оподаткування: чистий фінансовий результат (чистий прибуток).
2. Залежно від виду діяльності:
 - прибуток від операційної діяльності;
 - прибуток від фінансової діяльності;
 - прибуток від інвестиційної діяльності.
3. В залежності від періоду формування виділяють наступні види прибутку:
 - прибуток попереднього періоду — прибуток, отриманий за періоди, що передують звітному періоду;
 - прибуток звітного періоду — прибуток, отриманий за звітний період;
 - плановий прибуток — прибуток, який буде отриманий у плановому періоді.

4. За характером використання прибутку виділяють:

- нерозподілений (капіталізований) прибуток;
- прибуток, що підлягає розподілу.

5. За методикою оцінки:

- номінальний;
- реальний.

6. Залежно від джерела отримання:

- прибуток від звичайної діяльності;
- прибуток від надзвичайної діяльності.

Охарактеризуємо детальніше кожен вид прибутку.

Валовий прибуток - різниця між доходами від реалізації продукції (товарів, послуг) та прямими витратами на їх виробництво і реалізацію.

Прибуток від операційної діяльності — фінансовий результат, отриманий від основної діяльності підприємства після врахування операційних витрат, але до врахування податків та інших фінансових результатів. Включає фінансовий результат основної операційної діяльності, тобто продажу продукції, та іншої операційної діяльності.

Прибуток до оподаткування - загальний фінансовий результат підприємства, що включає прибуток від всіх видів діяльності до сплати податків.

Чистий прибуток (прибуток після оподаткування) - фінансовий результат підприємства після сплати всіх податків і обов'язкових платежів; відображає реальну вигоду, що залишається власникам.

Прибуток від операційної діяльності – це прибуток, отриманий від реалізації основної продукції, товарів чи послуг підприємства та інших регулярних операцій, що є типовими для його діяльності.

Прибуток від фінансової діяльності - це фінансовий результат від операцій з цінними паперами, кредитами, фінансовими інвестиціями, валютними операціями та іншими фінансовими інструментами.

Прибуток від інвестиційної діяльності – це прибуток, отриманий у вигляді доходу від інвестиційних вкладень, дивідендів, відчуження цінних паперів та

інших інвестиційних активів.

Прибуток попереднього періоду - це прибуток, отриманий за періоди, що передують звітному, який може використовуватися для порівняльного аналізу та коригування фінансових показників.

Прибуток звітного періоду – це прибуток, отриманий за поточний звітний період, який відображає актуальний фінансовий результат діяльності.

Плановий прибуток - це прогнозований прибуток, який підприємство очікує отримати у плановому періоді на основі бюджетування та фінансового планування.

Нерозподілений (капіталізований) прибуток - частина прибутку, що залишається у підприємстві для реінвестування, розвитку або формування резервних фондів.

Прибуток, що підлягає розподілу - частина прибутку, яку підприємство може спрямувати на виплату дивідендів, премій, податків або інші цілі, передбачені законом чи статутом.

Номінальний прибуток - прибуток, визначений у грошовому вираженні без урахування інфляційних змін або зміни купівельної спроможності грошей.

Реальний прибуток - прибуток, скоригований на інфляцію або інші економічні фактори, що відображає реальну економічну вигоду підприємства.

Прибуток від звичайної діяльності - фінансовий результат від регулярної господарської діяльності підприємства, що є типовою для його основного бізнесу.

Прибуток від надзвичайної діяльності - фінансовий результат, отриманий у зв'язку з випадковими, рідкісними або нехарактерними для підприємства подіями (наприклад, страхові виплати, надзвичайні збитки від стихійних лих).

Отже, прибуток підприємства є ключовим фінансовим показником, що відображає результативність його виробничої та комерційної діяльності. Він виступає універсальним інструментом оцінки ефективності використання ресурсів, винагородою за здійснення підприємницької діяльності та основним джерелом фінансування розвитку, самофінансування та підвищення фінансової

стійкості. Узагальнення наукових підходів свідчить, що прибуток відображає не лише різницю між доходами та витратами, але й економічну ефективність авансованого капіталу та здатність підприємства протистояти ризикам і кризовим ситуаціям.

Класифікація прибутку підприємства є важливим аналітичним інструментом, що дозволяє деталізувати фінансові результати та забезпечити системний підхід до управління ними. Вона здійснюється за різними ознаками: залежно від факту проведення оподаткування (прибуток до оподаткування та після оподаткування), за видами діяльності (операційна, фінансова, інвестиційна), за періодом формування, за характером використання, методикою оцінки та джерелами отримання (звичайна чи надзвичайна діяльність). Така систематизація дозволяє підприємству чітко визначати джерела формування прибутку, оцінювати ефективність окремих напрямів діяльності та приймати обґрунтовані управлінські рішення.

Таким чином, прибуток виступає не лише показником фінансового результату, а й основним інструментом забезпечення фінансової стабільності та стійкості підприємства. Його економічна сутність і класифікаційні ознаки дають змогу оцінити реальні можливості підприємства щодо розподілу та капіталізації прибутку, прогнозування фінансових результатів та формування стратегії подальшого розвитку. Раціональне використання різних видів прибутку сприяє зміцненню платоспроможності, ліквідності та конкурентоспроможності підприємства на ринку.

1.2. Прибуток як передумова забезпечення фінансової стійкості підприємства

Фінансова стійкість є однією із важливих характеристик фінансового стану підприємства. За будь-яких обставин, а особливо в умовах воєнного стану,

високий рівень фінансової стійкості підприємства є критично важливим для забезпечення безперервності його діяльності та здатності адаптуватися до нестабільного зовнішнього середовища. Фінансово стійке підприємство має достатній запас власних ресурсів для покриття поточних витрат, виконання зобов'язань і мінімізації залежності від зовнішніх джерел фінансування, доступ до яких у період війни є обмеженим і ризикованим. Це дозволяє підприємству оперативно реагувати на втрату ринків збуту, порушення логістичних ланцюгів, зростання витрат і невизначеність економічних умов, зберігаючи платоспроможність, конкурентоспроможність та потенціал для відновлення і подальшого розвитку.

Фінансова стійкість підприємства є однією з ключових характеристик його фінансового стану, оскільки відображає здатність суб'єкта господарювання стабільно функціонувати, виконувати свої зобов'язання та забезпечувати розвиток у довгостроковій перспективі. Важливу роль у формуванні та підтриманні фінансової стійкості відіграє прибуток, який виступає основним внутрішнім джерелом фінансування діяльності підприємства. Саме рівень, динаміка та структура прибутку визначають можливості підприємства щодо самофінансування, зміцнення платоспроможності та підвищення адаптивності до змін зовнішнього середовища. У зв'язку з цим дослідження впливу прибутку на фінансову стійкість підприємства є необхідною передумовою обґрунтування ефективних управлінських рішень.

Фінансову стійкість в економічній літературі трактують по-різному. Так, Сидорчук І. під фінансовою стійкістю підприємства розуміє «такий стан джерел фінансових ресурсів підприємства, їх якісний розподіл і використання, який сприяє ефективному розвитку суб'єкта господарювання на підставі зростання його прибутку та капіталу, при умові збереження платоспроможності й кредитоспроможності в умовах можливого рівня фінансового ризику, зумовленого впливом як зовнішніх, так і внутрішніх факторів» [37, с. 73].

Бедриниць М.Д., Довгань Л.П. вважають, що: «фінансова стійкість визначає можливість підприємства своєчасно поповнювати виробничі запаси,

вести розрахунки і здійснювати платежі за рахунок власних джерел. Фінансова стійкість підприємства залежить від ефективного управління фінансовими ресурсами і визначається оптимальною структурою активів, оптимальним співвідношенням власних і позикових коштів, оптимальним співвідношенням активів та джерел їх фінансування» [3, с. 115].

Домбровська С. О., Горбаченко М. Д. відзначають, що «фінансова стійкість характеризується стабільним перевищенням доходів над витратами, вільним маневруванням грошовими коштами та ефективним їх використанням в процесі поточної діяльності» [8, с. 29].

«Фінансова стійкість підприємства залежить від ефективного управління фінансовими ресурсами і визначається насамперед оптимальним співвідношенням власного капіталу та зобов'язань» [35, с. 123].

Практично у кожному визначенні можна помітити, що існує безпосередній тісний зв'язок прибутку та фінансової стійкості підприємства, адже саме прибуток є основним джерелом самофінансування підприємства, формуванні його активів, впливає на розмір власного капіталу та на можливості виконувати свої платіжні зобов'язання.

Таким чином, фінансова стійкість підприємства є однією з визначальних характеристик його фінансового стану, яка відіграє надзвичайно важливу роль у забезпеченні поточної діяльності та довгострокового розвитку та безпосередньо залежить від обсягу прибутку підприємства. Вона відображає стан і структуру фінансових ресурсів підприємства, зокрема співвідношення власного та залученого капіталу, а також його здатність стабільно функціонувати й протидіяти впливу внутрішніх і зовнішніх чинників, ризиків та загроз у динамічному економічному середовищі.

Фінансова стійкість підприємств у період воєнних дій формується внаслідок складної взаємодії двох груп факторів. З одного боку, на діяльність підприємств суттєво впливає зовнішнє середовище, що характеризується економічною й безпековою нестабільністю, руйнуванням інфраструктури та значними соціально-демографічними змінами. З іншого боку, вирішальне

значення мають внутрішні ресурси підприємства та ефективність управлінських рішень, які визначають його здатність пристосовуватися до нових умов, знижувати рівень втрат і підтримувати стабільність функціонування. І у системі внутрішніх факторів ключова роль належить прибутку, як головному джерелу самофінансування.

Сулима М.О., Гвінсадзе А.А. справедливо зазначають, що «розглядаючи економічний зміст фінансових результатів, слід звернутись до їх функцій: нагромадження, стимулювання та розподілу. При позитивному значенні фінансових результатів (прибутку) проявляється функція нагромадження, тобто вони в даному випадку стають основним ресурсом для збільшення власних активів підприємства та сприяють розширеному відтворенню» [40, с. 193]. Таким чином, можна прослідкувати чіткий взаємозв'язок між власними капіталом підприємства та обсягом прибутку, який генерується у процесі його фінансово-господарської діяльності.

Прибуток виступає передумовою фінансової стійкості, адже саме його зростання, в умовах нормальної діяльності призводить до збільшення власного капіталу. Як відомо, саме за рахунок накопиченої, а не інвестованої частини повинен зростати власний капітал. Адже внески учасників здійснюються при створенні підприємства, та в рідких випадках у процесі його функціонування. Разом з тим, власники не схильні постійно інвестувати кошти, а навпаки прагнуть отримувати частку сформованого прибутку.

«Власні фінансові ресурси завжди характеризувалися таким суттєвим недоліком, як нестача, тим більше даний дефіцит відчувається нині внаслідок дії воєнних чинників» [12, с. 200], тому нарощення прибутку важлива передумова зростання власних фінансових ресурсів підприємств України.

Схематично безпосередній зв'язок між прибутком та фінансовою стійкістю демонструє рис. 1.2.

Поданий на рисунку взаємозв'язок прибутку та фінансової стійкості підприємства відображає послідовний механізм впливу результатів господарської діяльності на фінансовий стан підприємства. Вихідною ланкою

цього процесу є чистий прибуток, який формується в результаті основної діяльності підприємства після покриття витрат і сплати податків.

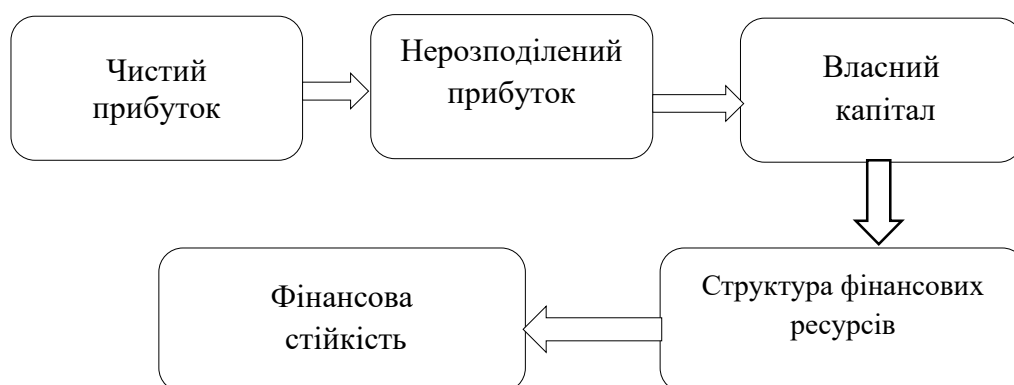

Рис. 1.2. Взаємозв'язок прибутку та фінансової стійкості підприємства

Частина чистого прибутку, що не розподіляється між власниками, спрямовується до складу нерозподіленого прибутку, який виступає важливим джерелом внутрішнього фінансування.

Нерозподілений прибуток безпосередньо впливає на величину власного капіталу підприємства, забезпечуючи його зростання та зміцнення фінансової бази. Збільшення частки власного капіталу у загальній сумі фінансових ресурсів сприяє оптимізації їх структури, зокрема покращенню співвідношення між власними та позиковими коштами. Саме структура фінансових ресурсів є визначальним чинником формування фінансової стійкості підприємства, оскільки вона характеризує рівень фінансової незалежності, платоспроможності та здатності підприємства протистояти зовнішнім ризикам.

Таким чином, фінансова стійкість підприємства формується як результат ефективного використання прибутку, його реінвестування та нарощення власного капіталу. Стабільне отримання прибутку та раціональна політика його використання створюють передумови для зміцнення фінансової стійкості, зниження залежності від залучених ресурсів і забезпечення безперервного функціонування підприємства в умовах мінливого економічного середовища.

Варто відмітит особливу роль не лише формування прибутку, але і його розподілу. Адже реінвестування прибутку важливе для його розвитку.

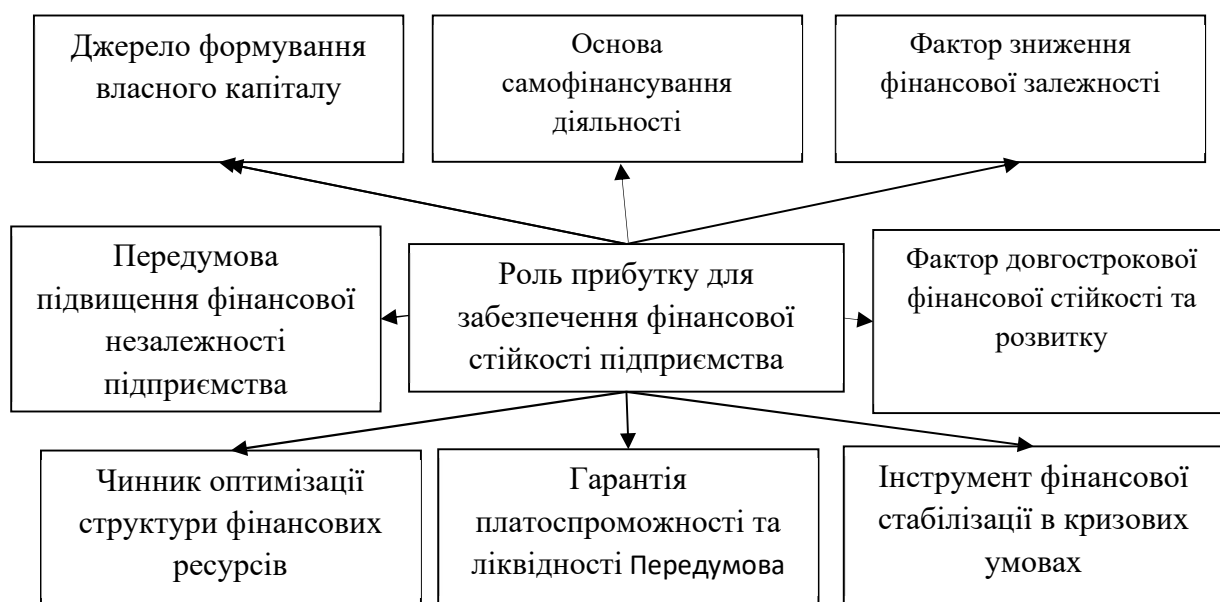

Рис. 1.3. Роль прибутку для забезпечення фінансової стійкості підприємства

Отже, прибуток забезпечує зростання нерозподіленого прибутку та збільшення власного капіталу підприємства, тобто є джерелом формування власного капіталу. Прибуток – це основа самофінансування діяльності, адже дозволяє фінансувати поточні та інвестиційні потреби без залучення зовнішніх ресурсів.

Також прибуток є фактором зниження фінансової залежності, адже наявність стабільного прибутку зменшує потребу в позиковому капіталі та кредитних ресурсах. Як чинник оптимізації структури фінансових ресурсів, прибуток сприяє формуванню раціонального співвідношення між власними і залученими коштами.

Прибуток створює фінансову основу для своєчасного виконання зобов'язань підприємства, тобто є своєрідною гарантією платоспроможності та ліквідності. У періоди нестабільності прибуток виконує компенсаторну функцію, покриваючи втрати та непередбачені витрати, тобто виступає

інструментом фінансової стабілізації в кризових умовах.

Прибуток – це передумова підвищення фінансової незалежності підприємства. Стабільне отримання прибутку зміцнює автономність підприємства та його стійкість до зовнішніх ризиків.

Реінвестування прибутку забезпечує збереження фінансової рівноваги та формує потенціал сталого розвитку, тобто сприяє довгостроковій фінансової стійкості та розвитку підприємства.

Роль прибутку, безпосередньо, визначається і функціями, які він виконує. Це, зокрема:

- відтворювальна функція;
- стимулююча функція;
- обліково-вимірювальна [44, с. 243].

Відтворювальна функція прибутку полягає в тому, що він є одним із ключових внутрішніх джерел фінансування процесу розширеного відтворення. За рахунок прибутку підприємство здійснює інвестиції у нарощення основних засобів та оборотних активів, що забезпечує відновлення й розширення матеріально-речових елементів капіталу. Саме прибуток значною мірою використовується для реконструкції та розширення діючих підприємств, модернізації обладнання, удосконалення техніки й технологій виробництва, а також придбання нових машин і устаткування. Водночас прибуток виступає основним джерелом поповнення оборотних засобів, що сприяє зростанню виробничих потужностей підприємства та формує передумови для розширення обсягів виробництва. За інших рівних умов збільшення обсягу прибутку забезпечує можливість нарощення інвестицій у розвиток капіталу підприємства.

Стимулююча функція прибутку проявляється в його ролі як економічного стимулу до інноваційної та інвестиційної діяльності, що, у свою чергу, сприяє зростанню виробництва та зайнятості. Прибуток є основним мотивом підприємницької діяльності та рушійною силою розвитку бізнесу, оскільки його отримання забезпечує зростання доходів власників підприємства. Саме прибуток лежить в основі прийняття управлінських рішень щодо капітального

будівництва, оновлення й ремонту основних фондів, упровадження нової техніки й технологій, механізації та автоматизації виробничих процесів, використання нових матеріалів та підвищення якості продукції. На його основі визначаються окупність інвестицій, доцільність розроблення та впровадження нових видів продукції, а також напрями підвищення її конкурентоспроможності.

Обліково-вимірювальна функція прибутку полягає в тому, що він виступає узагальненим вартісним показником результатів господарської діяльності підприємства. За допомогою прибутку оцінюється економічна ефективність виробництва окремих видів продукції та діяльності підприємства в цілому. Як інтегральний показник, прибуток відображає результати всіх видів економічної діяльності суб'єкта господарювання. Його вимірювання дає змогу визначити обсяг власних фінансових ресурсів для інвестиційної діяльності, забезпечити виконання фінансових зобов'язань, зокрема погашення кредитів і сплату податків.

Зазвичай у будь-яких економічних умовах на процес формування прибутку підприємств безперервно впливає сукупність різноманітних факторів. «Умовно такі фактори можна класифікувати на внутрішні (обсяг виробничих ресурсів, тривалість та ефективність використання ресурсів тощо) та зовнішні (нормативна зміна податкових ставок, політичні рішення Уряду щодо діяльності підприємств, співпраця з партнерами тощо) [7, с. 241].

Прибуток підприємства - це узагальнюючий фінансовий результат його виробничої та комерційної діяльності, що формується у грошовій формі як позитивна різниця між доходами та витратами, включаючи податкові платежі, і відображає винагороду за здійснення підприємницької діяльності, ефективність використання авансованого капіталу, а також характеризує рівень фінансової стійкості та можливості подальшого розвитку підприємства за рахунок власних фінансових ресурсів.

Прибуток є основним внутрішнім джерелом формування власного капіталу, самофінансування та підтримання оптимальної структури фінансових ресурсів, що безпосередньо впливає на рівень фінансової стійкості підприємства.

Стабільність і достатність прибутку забезпечують платоспроможність, знижують залежність від зовнішніх джерел фінансування та підвищують здатність підприємства протистояти внутрішнім і зовнішнім ризикам. Таким чином, прибуток виступає визначальним чинником зміцнення фінансової стійкості та формує підґрунтя для сталого розвитку підприємства в умовах мінливого економічного середовища.

РОЗДІЛ 2

АНАЛІЗ ПРИБУТКУ ТА ФІНАНСОВОЇ СТІЙКОСТІ ТЗОВ ВП «ВЕКТОР-08» ЗА 2023 - 2025 РОКИ

2.1. Динаміка формування прибутку підприємства

Показники прибутку є одними з ключових критеріїв оцінки ефективності діяльності підприємства, оскільки вони відображають результати господарювання, рівень конкурентоспроможності та здатність суб'єкта господарювання забезпечувати власний розвиток. Формування прибутку залежить від обсягів реалізації продукції, рівня витрат, ефективності використання ресурсів, цінової політики та впливу зовнішнього економічного середовища. Саме тому аналіз динаміки прибутку дає можливість оцінити тенденції розвитку підприємства, визначити основні чинники зміни фінансових результатів та виявити резерви підвищення ефективності діяльності.

У процесі аналізу доцільно дослідити зміну основних показників фінансових результатів підприємства за досліджуваний період, оцінити структуру та тенденції формування прибутку, а також визначити фактори, що вплинули на його зміну. Це дозволить сформувати об'єктивну оцінку фінансового стану підприємства та визначити роль прибутку у забезпеченні його стабільного функціонування і фінансової стійкості.

ТзОВ ВП «Вектор-08» за розміром є малим підприємством, що зумовлює окремі особливості щодо його фінансово-господарської діяльності. Підприємство виготовляє різноманітну продукцію відповідно до видів діяльності (виробництво машин і устаткування для добувної промисловості та будівництва, виробництво неелектричних побутових приладів; ремонт і технічне обслуговування машин і устаткування промислового призначення), проте основні позиції – це бетонозмішувачі та запчастини до них, калориферні печі,

сніговідвал ручний на колесах та ін.

Основні показники формування прибутку підприємства, визначені за даними дод. А.1-А.3, наведено в табл. 2.1.

Таблиця 2.1

Формування валового, операційного та чистого прибутку

ТЗОВ ВП «Вектор-08» у 2023-2025 роках

тис.грн.

Показник	2023 рік	2024 рік	2025 рік	Відхилення (+,-)			
				Тис.грн.		%	
				2024 року до 2023 року	2025 року до 2024 року	2024 року до 2023 року	2025 року до 2024 року
Чистий дохід (виручка) від реалізації продукції	31265,8	22502	26268,2	-8763,8	3766,2	-28,03	16,74
Собівартість реалізації продукції	31313,3	22509,7	24995,6	-8803,6	2485,9	-28,11	11,04
Валовий прибуток (збиток)	-47,5	-7,7	1272,6	39,8	1280,3	-83,79	-16627
Інші операційні витрати	252	192,2	153,7	-59,8	-38,5	-23,73	-20,03
Інші операційні доходи	1568,8	1063,7	-	-505,1	-1063,7	-32,20	-100,00
Операційний прибуток	1248,5	863,8	1118,9	-384,7	255,1	-30,81	29,53
Прибуток до оподаткування	1248,5	863,8	1118,9	-384,7	255,1	-30,81	29,53
Податок на прибуток	224,7	155,5	201,4	-69,2	45,9	-30,80	29,52
Чистий прибуток	1023,8	708,3	917,5	-315,5	209,2	-30,82	29,54

Дані таблиці 2.1 свідчать про нестабільну динаміку формування фінансових результатів ТЗОВ ВП «Вектор-08» упродовж 2023–2025 років. Аналіз основних показників дає змогу зробити висновок про суттєвий вплив змін обсягів реалізації та витрат на формування прибутку підприємства.

У 2024 році чистий дохід від реалізації продукції зменшився на

8763,8 тис.грн., або на 28,03% порівняно з 2023 роком, і становив 22502 тис.грн. Така тенденція свідчить про скорочення обсягів реалізації продукції, зниження попиту або погіршення ринкових позицій підприємства. У 2025 році спостерігається часткове відновлення діяльності: чистий дохід зріс на 3766,2 тис.грн., або на 16,74%, досягнувши 26268,2 тис.грн. Проте його значення все ще не досягло рівня 2023 року.

Собівартість реалізованої продукції змінювалася аналогічно до динаміки доходу. У 2024 році вона скоротилася на 8803,6 тис.грн., або на 28,11%, що було пов'язано зі зменшенням обсягів діяльності підприємства. У 2025 році собівартість зросла на 2485,9 тис.грн., або на 11,04%, і становила 24995,6 тис.грн. Водночас темпи зростання чистого доходу перевищували темпи зростання собівартості, що позитивно вплинуло на фінансовий результат підприємства.

Особливої уваги заслуговує динаміка валового прибутку. У 2023 та 2024 роках підприємство отримувало валовий збиток у розмірі 47,5 тис.грн. та 7,7 тис.грн. відповідно. Це свідчить про недостатню ефективність основної діяльності та перевищення виробничих витрат над доходами від реалізації. Проте у 2025 році ситуація суттєво покращилася: підприємство отримало валовий прибуток у сумі 1272,6 тис.грн., що стало наслідком зростання обсягів реалізації та більш ефективного контролю витрат.

Інші операційні доходи підприємства упродовж досліджуваного періоду мали тенденцію до суттєвого скорочення. Так, у 2023 році їх обсяг становив 1568,8 тис.грн., у 2024 році - 1063,7 тис.грн., а у 2025 році такі доходи були відсутні. У 2024 році скорочення становило 505,1 тис.грн., або 32,20%, а у 2025 році - ще 1063,7 тис.грн., тобто 100% порівняно з попереднім роком.

Зменшення інших операційних доходів зумовлене скороченням доходів від операційної оренди, реалізації оборотних активів, курсових різниць. Відсутність таких доходів у 2025 році свідчить про зниження ролі додаткових джерел надходжень у формуванні фінансового результату підприємства.

Операційний прибуток у 2024 році зменшився на 384,7 тис.грн., або на 30,81%, і становив 863,8 тис.грн., що було зумовлено скороченням доходу та

погіршенням результатів основної діяльності. У 2025 році підприємству вдалося покращити показник операційного прибутку до 1118,9 тис.грн., що на 255,1 тис.грн., або на 29,53%, більше порівняно з 2024 роком.

Аналогічна тенденція простежується і щодо чистого прибутку підприємства. У 2024 році його величина скоротилася на 315,5 тис.грн., або на 30,82%, та становила 708,3 тис.грн. Проте у 2025 році чистий прибуток зріс до 917,5 тис.грн., що на 209,2 тис.грн., або на 29,54%, більше порівняно з попереднім роком. Незважаючи на позитивну динаміку, підприємство поки не досягло рівня чистого прибутку 2023 року.

Отже, результати аналізу свідчать, що у 2024 році діяльність ТзОВ ВП «Вектор-08» характеризувалася погіршенням основних фінансових показників, тоді як у 2025 році спостерігалася часткове відновлення прибутковості та підвищення ефективності діяльності. Зростання валового, операційного та чистого прибутку у 2025 році є позитивною тенденцією та свідчить про покращення фінансових результатів підприємства, що створює передумови для зміцнення його фінансової стійкості.

На формування прибутку впливає динаміка та структура доходів та витрат. Структуру доходів відображає рис. 2.1.

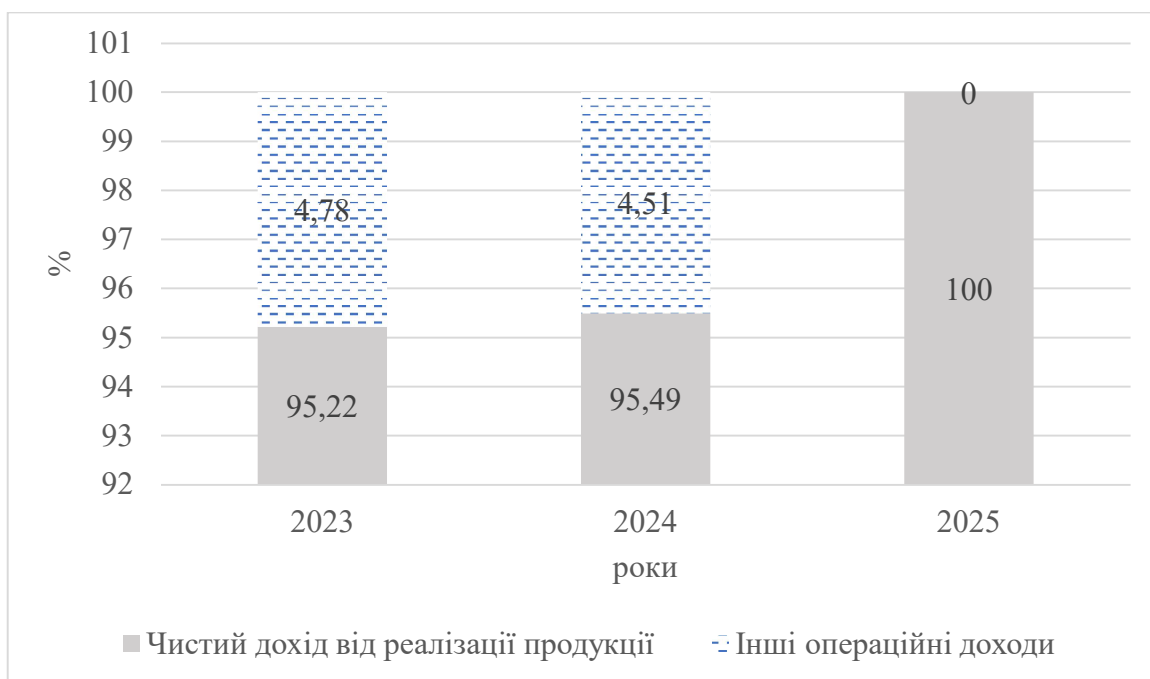

Рис. 2.1. Структура доходів ТзОВ ВП «Вектор-08» у 2023-2025 роках

Дані рис. 2.1 свідчать про зміну структури доходів ТзОВ ВП «Вектор-08» упродовж 2023–2025 років. Основну частку доходів підприємства в усі роки становив чистий дохід від реалізації продукції, що підтверджує орієнтацію підприємства переважно на основну діяльність.

У 2023 році частка чистого доходу від реалізації продукції у загальній структурі доходів становила 95,22%, тоді як інші операційні доходи займали 4,78%. Це свідчить про наявність додаткових джерел формування доходів, які певною мірою підтримували фінансові результати підприємства.

У 2024 році структура доходів суттєво не змінилася: частка чистого доходу від реалізації продукції зросла до 95,49%, а частка інших операційних доходів скоротилася до 4,51%. Незважаючи на незначне скорочення питомої ваги інших операційних доходів, їх роль у формуванні загального доходу підприємства залишалася помітною. Такі доходи формувалися за рахунок операційної оренди активів, реалізації оборотних активів, курсових різниць.

У 2025 році відбулися більш суттєві зміни у структурі доходів підприємства. Частка чистого доходу від реалізації продукції досягла 100%, тоді як інші операційні доходи були відсутні. Це свідчить про повну концентрацію підприємства на основній діяльності як єдиному джерелі формування доходів.

З одного боку, така тенденція може свідчити про скорочення непрофільних операцій та підвищення залежності результатів діяльності підприємства саме від ефективності реалізації продукції. Це характеризує підприємство як більш орієнтоване на основну господарську діяльність. З іншого боку, відсутність інших операційних доходів зменшує диверсифікацію джерел надходжень і може негативно впливати на фінансову стійкість підприємства в умовах нестабільності основної діяльності, оскільки підприємство втрачає додаткові можливості компенсації витрат та підтримання прибутковості.

Отже, структура доходів ТзОВ ВП «Вектор-08» характеризується високою питомою вагою доходів від основної діяльності та поступовим скороченням ролі інших операційних доходів у формуванні загального фінансового результату підприємства.

Структуру витрат ТзОВ ВП «Вектор-08» відображає рис. 2.2.

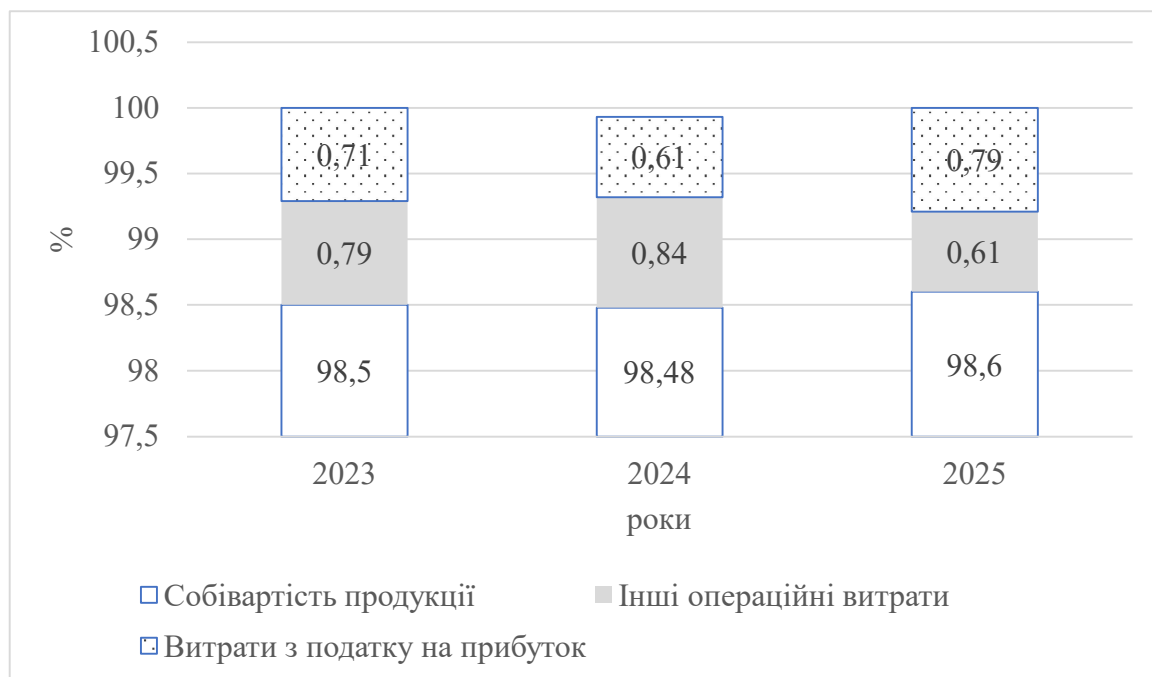

Рис. 2.2. Структура витрат ТзОВ ВП «Вектор-08» у 2023-2025 роках

Дані рис. 2.2 свідчать, що у структурі витрат ТзОВ ВП «Вектор-08» упродовж 2023–2025 років домінуючу частку займала собівартість продукції. Її питома вага залишалася стабільно високою та становила 98,5% у 2023 році, 98,48% у 2024 році та 98,6% у 2025 році. Це свідчить про значну залежність загальних витрат підприємства від витрат на виробництво та реалізацію продукції.

Частка інших операційних витрат у структурі витрат підприємства була незначною та коливалася в межах 0,61–0,84%. У 2024 році їх питома вага дещо зросла до 0,84%, однак у 2025 році скоротилася до 0,61%. Витрати з податку на прибуток також займали незначну частку у структурі витрат: 0,71% у 2023 році, 0,61% у 2024 році та 0,79% у 2025 році. Зростання частки податку на прибуток у 2025 році пов'язане зі збільшенням фінансового результату до оподаткування та покращенням прибутковості діяльності підприємства.

Узагальнюючи проведений аналіз, слід відзначити, що фінансові результати ТзОВ ВП «Вектор-08» у 2023–2025 роках характеризуються нестабільною динамікою з погіршенням показників у 2024 році та частковим

відновленням у 2025 році. Скорочення чистого доходу та прибутку у 2024 році було зумовлене зменшенням обсягів реалізації та впливом витрат, тоді як у 2025 році спостерігається покращення основних фінансових результатів, зокрема зростання валового, операційного та чистого прибутку. Загалом результати аналізу вказують на наявність позитивних зрушень у 2025 році, однак потребу подальшого підвищення ефективності управління витратами та зміцнення фінансової стійкості підприємства.

2.2. Оцінка впливу прибутку на фінансову стійкість підприємства

Прибуток є одним із ключових показників ефективності діяльності підприємства та основним внутрішнім джерелом забезпечення його фінансової стійкості. Саме за рахунок прибутку формується нерозподілений прибуток, який у подальшому спрямовується на розширення діяльності, оновлення матеріально-технічної бази, покриття зобов'язань та зміцнення власного капіталу. Наявність стабільного прибутку забезпечує підприємству можливість підтримувати належний рівень платоспроможності, фінансової незалежності та самофінансування.

Водночас недостатній рівень прибутковості або збиткова діяльність негативно впливають на фінансовий стан підприємства, зумовлюють зростання залежності від позикових коштів та знижують рівень фінансової стійкості. У зв'язку з цим оцінка впливу прибутку на фінансову стійкість підприємства має важливе значення для визначення ефективності фінансово-господарської діяльності та перспектив подальшого розвитку суб'єкта господарювання.

З метою оцінки впливу прибутку на фінансову стійкість підприємства доцільно проаналізувати зміну власного капіталу, нерозподіленого прибутку та основних показників фінансової стійкості. Такий аналіз дозволяє визначити, наскільки результати діяльності підприємства сприяють зміцненню його

фінансової незалежності та забезпечують стабільність функціонування.

Для оцінки впливу прибутку на фінансову стійкість підприємства насамперед доцільно дослідити динаміку власного капіталу та нерозподіленого прибутку, оскільки саме ці показники характеризують рівень внутрішнього фінансового забезпечення діяльності підприємства (табл. 2.2).

Таблиця 2.2

Динаміка власного капіталу
ТЗОВ ВП «Вектор-08» у 2023-2025 роках

тис.грн.

Показник	2023 рік	2024 рік	2025 рік	Відхилення (+,-)			
				Тис.грн.		%	
				2024 року до 2023 року	2025 року до 2024 року	2024 року до 2023 року	2025 року до 2024 року
Власний капітал, у т.ч.	10651,7	11360	12361,6	708,3	1001,6	6,65	8,82
Зареєстрований (пайовий) капітал	3000	3000	3000	0	0	0,00	0,00
Додатковий капітал	557,1	557,1	557,1	0	0	0,00	0,00
Резервний капітал	5,0	5,0	5,0	0	0	0,00	0,00
Нерозподілений прибуток	7089,6	7797,9	8799,5	708,3	1001,6	9,99	12,84

Дані таблиці свідчать про позитивну динаміку власного капіталу ТЗОВ ВП «Вектор-08» упродовж 2023–2025 рр. Загальна сума власного капіталу підприємства зросла з 10651,7 тис.грн. у 2023 році до 12361,6 тис.грн. у 2025 році. У 2024 році приріст власного капіталу становив 708,3 тис.грн. або 6,65%, а у 2025 році – ще 1001,6 тис.грн або 8,82%. Така тенденція свідчить про зміцнення фінансової бази підприємства та підвищення рівня його фінансової незалежності.

Водночас аналіз структури власного капіталу показує, що основним джерелом його зростання є нерозподілений прибуток. Його обсяг збільшився з 7089,6 тис.грн. у 2023 році до 8799,5 тис.грн. у 2025 році. У 2024 році приріст

нерозподіленого прибутку становив 708,3 тис.грн. або 9,99%, а у 2025 році – 1001,6 тис.грн. або 12,84%. Це свідчить про те, що підприємство забезпечує приріст власного капіталу переважно за рахунок результатів власної господарської діяльності, а не через залучення додаткових внесків чи зовнішніх джерел фінансування.

Слід зазначити, що протягом досліджуваного періоду розмір зареєстрованого, додаткового та резервного капіталу залишався незмінним. Це підтверджує, що ключовим фактором зміцнення фінансової стійкості підприємства виступає саме отриманий прибуток, який сприяє підвищенню рівня самофінансування та зменшенню залежності від позикових коштів.

З метою більш наочного відображення впливу прибутку на формування фінансової стійкості підприємства доцільно дослідити частку нерозподіленого прибутку у структурі власного капіталу. Саме нерозподілений прибуток виступає основним внутрішнім джерелом фінансування діяльності підприємства та забезпечує приріст власних фінансових ресурсів. Аналіз його питомої ваги дозволяє оцінити рівень самофінансування підприємства та ступінь залежності від зовнішніх джерел залучення капіталу (рис. 2.3).

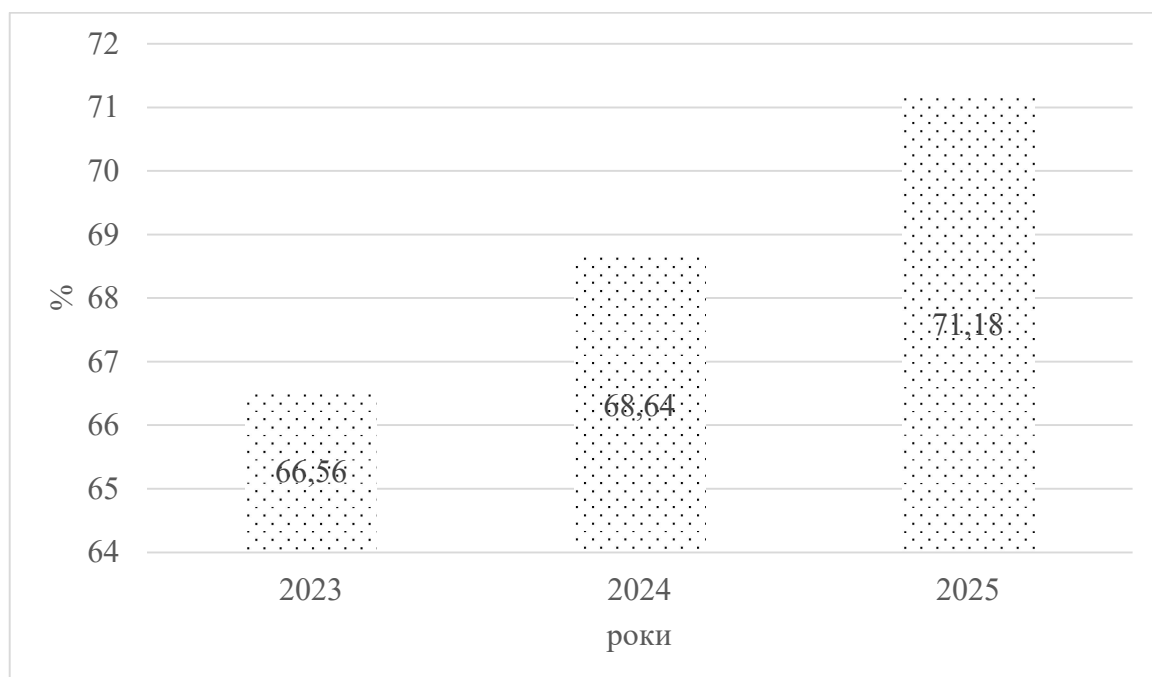

Рис. 2.3. Питома вага нерозподіленого прибутку у власному капіталі
ТзОВ ВП «Вектор-08» у 2023-2025 роках

Як видно з рис. 2.3, протягом 2023–2025 рр. частка нерозподіленого прибутку у структурі власного капіталу ТзОВ ВП «Вектор-08» мала стійку тенденцію до зростання. У 2023 році її значення становило 66,56%, у 2024 році – 68,64%, а у 2025 році зросло до 71,18%. Загалом за досліджуваний період приріст показника склав 4,62%, що підкреслює роль нерозподіленого прибутку як джерела формування власних фінансових ресурсів.

Зростання питомої ваги нерозподіленого прибутку свідчить про те, що підприємство забезпечує формування власного капіталу переважно за рахунок результатів власної господарської діяльності. Це підтверджує достатній рівень прибутковості підприємства та його здатність спрямовувати отриманий прибуток на фінансування подальшого розвитку.

Крім того, збільшення частки нерозподіленого прибутку у власному капіталі позитивно впливає на фінансову стійкість підприємства, оскільки сприяє підвищенню рівня самофінансування та зменшенню залежності від зовнішніх джерел фінансування. Отже, отриманий прибуток виступає одним із ключових факторів зміцнення фінансової незалежності ТзОВ ВП «Вектор-08».

Для більш повної оцінки впливу прибутку на фінансову стійкість підприємства доцільно проаналізувати основні коефіцієнти фінансової стійкості, які характеризують рівень залежності підприємства від зовнішніх джерел фінансування та ефективність використання власних фінансових ресурсів (табл. 2.3).

Таблиця 2.3

Показники фінансової стійкості ТзОВ ВП «Вектор-08» у 2023-2025 роках

Показник	2023 рік	2024 рік	2025 рік	Відхилення (+,-)	
				2024 року до 2023 року	2025 року до 2024 року
Коефіцієнт автономії	0,803	0,932	0,881	0,129	-0,051
Коефіцієнт фінансової залежності	0,197	0,068	0,119	-0,129	0,051
Коефіцієнт самофінансування	4,064	13,665	7,421	9,602	-6,244
Коефіцієнт фінансового левериджу	0,246	0,073	0,135	-0,173	0,062

Дані таблиці свідчать про достатньо високий рівень фінансової стійкості ТзОВ ВП «Вектор-08» упродовж 2023–2025 рр. Позитивні значення основних коефіцієнтів підтверджують фінансову незалежність підприємства та його здатність здійснювати діяльність переважно за рахунок власних джерел фінансування.

Коефіцієнт автономії протягом досліджуваного періоду перевищував нормативне значення більше 0,5 та становив 0,803 у 2023 році, 0,932 у 2024 році та 0,881 у 2025 році. Зростання показника у 2024 році на 0,129 свідчить про посилення фінансової незалежності підприємства та збільшення частки власного капіталу у структурі джерел фінансування. У 2025 році спостерігалось незначне зниження коефіцієнта на 0,051, однак його значення залишалось достатньо високим, що характеризує стабільний фінансовий стан підприємства.

Коефіцієнт фінансової залежності, навпаки, у 2024 році знизився з 0,197 до 0,068, що свідчить про суттєве скорочення залежності підприємства від залучених коштів. У 2025 році показник дещо зріс до 0,119, проте залишився на низькому рівні, що є позитивною тенденцією для забезпечення фінансової стійкості.

Позитивною є також динаміка коефіцієнта самофінансування, значення якого зросло з 4,064 у 2023 році до 13,665 у 2024 році. Це свідчить про значне зміцнення здатності підприємства фінансувати свою діяльність за рахунок власних фінансових ресурсів. У 2025 році коефіцієнт знизився до 7,421, однак його значення залишалось достатньо високим, що підтверджує належний рівень фінансової незалежності підприємства.

Коефіцієнт фінансового левериджу у 2024 році зменшився з 0,246 до 0,073, що свідчить про зниження фінансових ризиків та скорочення частки позикового капіталу. У 2025 році показник дещо зріс до 0,135, однак залишився у межах допустимих значень, що характеризує помірний рівень використання залучених коштів.

Отже, результати аналізу підтверджують, що зростання прибутку та нерозподіленого прибутку позитивно вплинуло на фінансову стійкість

ТзОВ ВП «Вектор-08». Підприємство характеризується високим рівнем фінансової незалежності, достатньою забезпеченістю власними фінансовими ресурсами та низькою залежністю від зовнішніх джерел фінансування.

Важливим етапом дослідження є також оцінка показників рентабельності, оскільки саме вони характеризують ефективність формування прибутку та рівень дохідності використання активів і власного капіталу підприємства (табл. 2.4).

Таблиця 2.4

Показники рентабельності ТзОВ ВП «Вектор-08» у 2023-2025 роках

%

Показник	2023 рік	2024 рік	2025 рік	Відхилення (+,-)	
				2024 року до 2023 року	2025 року до 2024 року
Рентабельність активів	7,78	5,56	7,00	-2,22	1,44
Рентабельність власного капіталу	10,10	6,44	7,74	-3,66	1,30
Рентабельність продажу	-0,15	-0,03	4,84	0,12	4,88
Рентабельність продукції	-0,15	-0,03	5,09	0,12	5,13

Дані таблиці свідчать про загалом позитивну динаміку показників рентабельності ТзОВ ВП «Вектор-08» упродовж 2023–2025 рр., хоча у 2024 році спостерігалось певне зниження ефективності діяльності підприємства. Зокрема, рентабельність активів зменшилася з 7,78% у 2023 році до 5,56% у 2024 році, однак у 2025 році зросла до 7,00%, що свідчить про підвищення ефективності використання майна підприємства.

Аналогічна тенденція характерна і для рентабельності власного капіталу: у 2024 році показник знизився з 10,10% до 6,44%, проте у 2025 році зріс до 7,74%. Це свідчить про відновлення ефективності використання власних фінансових ресурсів та здатності підприємства генерувати прибуток.

Позитивною є динаміка рентабельності продажу та продукції. Якщо у 2023–2024 рр. дані показники мали від’ємне значення, то у 2025 році вони

суттєво зросли й становили відповідно 4,84% та 5,09%. Це свідчить про підвищення ефективності основної діяльності підприємства, зростання прибутковості реалізації продукції та покращення фінансових результатів загалом.

Отже, результати аналізу підтверджують, що у 2025 році підприємству вдалося підвищити ефективність використання активів, власного капіталу та операційної діяльності, що позитивно вплинуло на рівень його фінансової стійкості.

Узагальнюючи результати проведеного аналізу, слід зазначити, що фінансові результати ТзОВ ВП «Вектор-08» у 2023–2025 рр. характеризувалися нестабільною динамікою. У 2024 році підприємство зазнало погіршення основних показників діяльності, що проявилось у зниженні чистого доходу, прибутку та показників рентабельності. Основними причинами таких змін стали скорочення обсягів реалізації продукції та зростання впливу витрат на фінансові результати підприємства. Водночас у 2025 році спостерігалось покращення фінансових результатів, зокрема зростання валового, операційного та чистого прибутку, що позитивно позначилося на ефективності діяльності підприємства.

Проведений аналіз підтвердив, що прибуток відіграє важливу роль у забезпеченні фінансової стійкості ТзОВ ВП «Вектор-08». Саме за рахунок нерозподіленого прибутку відбувалося зростання власного капіталу підприємства та підвищення рівня його самофінансування. Аналіз показників фінансової стійкості засвідчив високий рівень фінансової незалежності підприємства, низьку залежність від зовнішніх джерел фінансування та достатню забезпеченість власними фінансовими ресурсами. Крім того, позитивна динаміка показників рентабельності у 2025 році свідчить про відновлення ефективності використання активів, власного капіталу та основної діяльності підприємства. Отже, прибуток виступає одним із ключових факторів зміцнення фінансової стійкості та забезпечення стабільного розвитку ТзОВ ВП «Вектор-08».

РОЗДІЛ 3

ШЛЯХИ ПІДВИЩЕННЯ РІВНЯ ПРИБУТКУ ЯК ПЕРЕДУМОВИ ФІНАНСОВОЇ СТІЙКОСТІ ТЗОВ ВП «ВЕКТОР-08»

3.1. Пропозиції щодо зростання рівня прибутковості підприємства

У сучасних умовах господарювання прибуток виступає не лише основним фінансовим результатом діяльності підприємства, але й важливим джерелом забезпечення його фінансової стійкості, самофінансування та подальшого розвитку. Для малих виробничих підприємств, до яких належить ТЗОВ ВП «Вектор-08», проблема забезпечення стабільного рівня прибутковості є особливо актуальною, оскільки саме від ефективності управління доходами та витратами залежить можливість підтримання конкурентоспроможності підприємства на ринку.

Проведений у попередньому розділі аналіз показав, що у 2024 році підприємство зазнало погіршення фінансових результатів, проте у 2025 році спостерігалось поступове відновлення показників прибутковості та рентабельності. Це свідчить про наявність потенціалу для подальшого зміцнення фінансового стану підприємства за умови впровадження ефективних управлінських заходів.

Оскільки основними видами продукції ТЗОВ ВП «Вектор-08» є бетонозмішувачі, калориферні печі, сніговідвали та запасні частини до промислового обладнання, перспективи підвищення прибутковості підприємства доцільно пов'язувати із:

- зростанням обсягів реалізації продукції;
- оптимізацією виробничих витрат;
- модернізацією виробництва;
- розширенням ринків збуту;

- підвищенням ефективності маркетингової діяльності;
- розвитком дилерської та сервісної мережі.

Одним із найважливіших напрямів зростання прибутку підприємства є збільшення обсягів реалізації продукції. Для підприємств машинобудівної галузі значний вплив на формування доходу має сезонність попиту, особливо щодо продукції будівельного та опалювального призначення. У зв'язку з цим доцільним є розширення асортименту продукції та активізація збутової діяльності в міжсезонний період.

З метою збільшення реалізації бетонозмішувачів підприємству доцільно активніше співпрацювати із будівельними компаніями, фермерськими господарствами та підприємствами малого будівництва. Водночас перспективним напрямом є подальший розвиток продажів через електронні торговельні майданчики, маркетплейси та дилерську мережу. Це дозволить підприємству розширити географію реалізації продукції та збільшити кількість потенційних споживачів.

Крім того, доцільним є впровадження гнучкої системи знижок для постійних клієнтів та оптових покупців. Це сприятиме збільшенню обсягів продажу та формуванню стабільної клієнтської бази. Надання знижок при повторному замовленні обладнання або запасних частин стимулюватиме клієнтів до довгострокової співпраці з підприємством.

Важливим резервом підвищення прибутковості є зниження собівартості продукції. Аналіз діяльності підприємства засвідчив значну залежність фінансових результатів від рівня виробничих витрат. У зв'язку з цим підприємству доцільно приділити особливу увагу оптимізації витрат на матеріали, енергоресурси та ремонт обладнання.

Одним із напрямів скорочення витрат може стати подальша модернізація окремих виробничих процесів. Використання більш енергоефективного зварювального обладнання, сучасних електродвигунів та автоматизованих виробничих рішень дозволить знизити витрати електроенергії, скоротити виробничі втрати та підвищити продуктивність праці. Для малого виробничого

підприємства навіть незначне скорочення енерговитрат може забезпечити відчутний економічний ефект.

Ще одним напрямом підвищення ефективності діяльності є вдосконалення системи управління запасами. Для підприємств машинобудування характерним є накопичення значних запасів металу, комплектуючих та запасних частин, що призводить до відволікання оборотних коштів. Тому доцільним є впровадження більш точного планування закупівель та контролю складських залишків.

Оптимізація запасів дозволить:

- скоротити витрати на зберігання;
- зменшити ризик псування матеріалів;
- прискорити оборотність оборотних активів;
- підвищити ліквідність підприємства.

Важливим фактором зростання прибутку є також розвиток післяпродажного сервісу та ремонту обладнання. Оскільки підприємство вже здійснює ремонт і технічне обслуговування машин та устаткування, доцільним є подальше розширення сервісного напрямку діяльності та збільшення частки реалізації запасних частин і комплектуючих. Надання послуг із технічного обслуговування бетонозмішувачів дозволяє отримувати стабільний дохід навіть у періоди зниження обсягів виробництва.

Крім того, підприємству доцільно розглянути можливість виготовлення продукції під індивідуальні потреби замовників. Індивідуалізація виробництва дозволяє встановлювати вищу ціну на продукцію та отримувати додатковий прибуток за рахунок унікальності замовлення.

Для підвищення прибутковості діяльності ТзОВ ВП «Вектор-08» важливе значення має також активізація маркетингової діяльності. Незважаючи на наявність офіційного вебсайту та представленість продукції на маркетплейсах, підприємству доцільно активніше використовувати інструменти цифрового маркетингу, SEO-просування та онлайн-реклами. Це сприятиме збільшенню впізнаваності бренду та залученню нових клієнтів без значного збільшення витрат на традиційну рекламу.

Доцільним є:

- подальше вдосконалення офіційного вебсайту підприємства;
- активніше просування продукції через маркетплейси;
- ведення сторінок у соціальних мережах;
- участь у спеціалізованих виставках;
- розширення співпраці із дилерами та будівельними магазинами.

Важливим елементом забезпечення стабільного зростання прибутку підприємства є дотримання принципів ефективного управління прибутком. Для малих виробничих підприємств ефективне управління прибутком має особливе значення, оскільки саме прибуток є основним джерелом фінансування розвитку, оновлення виробництва та підтримання фінансової стійкості.

У діяльності ТзОВ ВП «Вектор-08» доцільно дотримуватися таких основних принципів ефективного управління прибутком:

- принцип системності;
- принцип комплексності;
- принцип безперервності управління;
- принцип оптимальності;
- принцип орієнтації на стратегічний розвиток підприємства.

Дотримання зазначених принципів дозволить підприємству забезпечити більш ефективне формування прибутку та підвищити рівень фінансової стійкості.

З урахуванням особливостей діяльності ТзОВ ВП «Вектор-08» важливим напрямом підвищення прибутковості підприємства є подальший розвиток дилерської мережі та розширення географії реалізації продукції. Аналіз діяльності підприємства свідчить, що продукція підприємства вже представлена у багатьох регіонах України, а також реалізується через великі торговельні мережі та партнерські канали збуту. У зв'язку з цим доцільним є активніше залучення нових регіональних дилерів та розвиток співпраці із будівельними компаніями.

Перспективним напрямом є також посилення експортної діяльності

підприємства. Підприємство може збільшити обсяги реалізації продукції за рахунок виходу на нові зовнішні ринки. Особливо перспективними є країни Східної Європи, де зберігається попит на відносно недороге та надійне будівельне обладнання.

Крім того, важливим напрямом підвищення прибутковості є подальша модернізація та автоматизація виробництва. Подальше оновлення обладнання дозволить підприємству скоротити виробничі витрати, зменшити втрати матеріалів та підвищити продуктивність праці.

Для ТзОВ ВП «Вектор-08» особливе значення має формування конкурентних переваг порівняно з імпортними аналогами продукції. Підприємство вже позиціонує себе як український виробник із доступними цінами та гарантійним обслуговуванням. Тому доцільно посилювати акцент саме на таких перевагах:

- наявність сервісного обслуговування та запасних частин;
- гарантійна підтримка;
- швидкість ремонту;
- адаптація продукції до потреб українських споживачів;
- нижча вартість порівняно з імпортними аналогами.

Важливим резервом зростання прибутку є збільшення частки продажу запасних частин та комплектуючих. Для підприємств, що виробляють технічне обладнання, реалізація запасних частин забезпечує стабільний дохід навіть у періоди зниження попиту на основну продукцію.

Доцільним є також розширення асортименту сезонної продукції. Зокрема, у зимовий період підприємство може активніше просувати сніговідвали та супутню продукцію, а у весняно-літній період — бетонозмішувачі та будівельне обладнання. Такий підхід дозволить частково зменшити негативний вплив сезонних коливань попиту на фінансові результати діяльності підприємства.

Таким чином, реалізація запропонованих заходів дозволить підприємству не лише підвищити прибутковість діяльності, але й забезпечити зміцнення його конкурентних позицій та фінансової стійкості у довгостроковій перспективі.

3.2. Заходи щодо зміцнення фінансової стійкості ТзОВ ВП «Вектор-08» на основі ефективного управління прибутком

Фінансова стійкість підприємства є однією з найважливіших характеристик ефективності його діяльності та здатності забезпечувати безперервність виробничого процесу. В умовах нестабільного економічного середовища саме прибуток виступає основним внутрішнім джерелом формування фінансових ресурсів підприємства, необхідних для розвитку виробництва, оновлення основних засобів та підтримання платоспроможності.

Проведений аналіз діяльності ТзОВ ВП «Вектор-08» засвідчив достатній рівень фінансової незалежності підприємства та значну роль нерозподіленого прибутку у формуванні власного капіталу. Водночас для забезпечення подальшого зміцнення фінансової стійкості підприємству необхідно удосконалити систему управління прибутком та підвищити ефективність його використання.

Одним із ключових напрямів зміцнення фінансової стійкості є забезпечення оптимального співвідношення між використанням прибутку на споживання та його реінвестуванням у розвиток підприємства. Для малого виробничого підприємства особливого значення набуває політика самофінансування, оскільки можливості залучення зовнішніх фінансових ресурсів часто є обмеженими.

У зв'язку з цим доцільно спрямовувати значну частину чистого прибутку на:

- оновлення обладнання;
- модернізацію виробництва;
- формування резервного капіталу;
- поповнення оборотних коштів;
- впровадження енергоощадних технологій.

Одним із напрямів зміцнення фінансової стійкості ТзОВ ВП «Вектор-08» є вдосконалення політики формування резервного капіталу. Проведений аналіз показав, що резервний капітал підприємства упродовж 2023–2025 рр. залишався незмінним і становив лише 5 тис. грн, що є незначним обсягом для виробничого підприємства.

У зв'язку з цим доцільним є поступове збільшення резервного капіталу за рахунок частини чистого прибутку підприємства. Формування достатнього резервного фонду сприятиме підвищенню фінансової безпеки підприємства, забезпеченню стабільності діяльності у разі непередбачених витрат, коливань попиту або зростання виробничих витрат.

Для ТзОВ ВП «Вектор-08» доцільно щорічно спрямовувати частину чистого прибутку на поповнення резервного капіталу, що дозволить підвищити рівень фінансової стійкості та зменшити залежність підприємства від зовнішніх джерел фінансування.

Наявність резервного капіталу сприятиме підвищенню фінансової стабільності підприємства та зниженню ризику втрати платоспроможності.

Важливим напрямом зміцнення фінансової стійкості є підвищення ефективності використання нерозподіленого прибутку. З метою забезпечення стабільного розвитку підприємства доцільно спрямовувати частину прибутку на модернізацію основних засобів.

Для підприємств машинобудівної галузі значну роль відіграє технічний рівень обладнання. Використання застарілої техніки призводить до: збільшення витрат на ремонт; підвищення енерговитрат; зростання собівартості продукції; зниження продуктивності праці.

У зв'язку з цим підприємству доцільно здійснити часткове оновлення виробничого обладнання. Наприклад, придбання сучасного плазмового різального обладнання дозволить скоротити втрати металу; підвищити точність обробки деталей; зменшити тривалість виробничого циклу; підвищити якість продукції.

З метою зміцнення фінансової стійкості ТзОВ ВП «Вектор-08» важливим

є також прискорення оборотності оборотних активів. Для малого підприємства значне накопичення дебіторської заборгованості може призводити до дефіциту грошових коштів та погіршення ліквідності.

У зв'язку з цим доцільно:

- скоротити терміни відстрочки платежів;
- впровадити систему контролю дебіторської заборгованості;
- застосовувати авансові платежі;
- стимулювати клієнтів до швидкої оплати через систему знижок.

Скорочення середнього строку погашення дебіторської заборгованості дозволить підприємству швидше залучати грошові кошти в оборот та знизити потребу у зовнішньому фінансуванні.

Важливим напрямом забезпечення фінансової стійкості є диверсифікація джерел доходу підприємства. Оскільки підприємство спеціалізується на виробництві обладнання для будівництва та опалення, доцільно розширювати діяльність у сфері сервісного обслуговування та реалізації запасних частин.

Стабільний попит на ремонт та технічне обслуговування обладнання дозволяє отримувати постійний дохід навіть у періоди спаду виробничої активності. Крім того, сервісна діяльність зазвичай характеризується вищим рівнем рентабельності порівняно з виробництвом.

Перспективним напрямом розвитку підприємства може стати також участь у державних та регіональних програмах підтримки малого бізнесу та енергоефективності. Це дозволить частково компенсувати витрати на модернізацію виробництва та оновлення обладнання.

Для зміцнення фінансової стійкості підприємству також доцільно впровадити систему бюджетування та фінансового планування. Планування доходів, витрат та руху грошових коштів дозволить:

- своєчасно виявляти ризики;
- контролювати рівень витрат;
- прогнозувати фінансові результати;
- забезпечувати ефективне використання прибутку.

Загалом реалізація запропонованих заходів сприятиме:

- зростанню прибутку підприємства;
- підвищенню рівня рентабельності;
- зміцненню фінансової незалежності;
- покращенню ліквідності;
- підвищенню конкурентоспроможності ТзОВ ВП «Вектор-08».

Таким чином, ефективне управління прибутком є одним із ключових факторів забезпечення фінансової стійкості підприємства. Рациональне використання прибутку, модернізація виробництва, оптимізація витрат та розвиток сервісної діяльності дозволять ТзОВ ВП «Вектор-08» забезпечити стабільний розвиток та посилити свої позиції на ринку.

Важливий напрям підвищення прибутку – це прогноз. Для прогнозування виручки від реалізації продукції ТзОВ ВП «Вектор-08» використано метод екстраполяції на основі темпу зростання останнього звітного періоду. Вибір методу обумовлений тим, що саме останній період найбільш повно відображає сучасний стан та результати діяльності підприємства, та враховуючи пропозиції для збільшення обсягів реалізації вважаємо, що виручка зростатиме не меншими темпами, ніж за останні два роки. Отже, прогнозне значення виручки становитиме 30664,8 тис.грн. Вважаємо за доцільне визначити прогнозне значення валового прибутку через рентабельність продажу, яка у 2025 році становила 4,84%. Таким чином, шляхом добутку базової рентабельності та виручки від реалізації продукції отримаємо значення валового прибутку 1484,2 тис.грн., а собівартість становитиме 29180,6 тис.грн. (різниця між виручкою від реалізації продукції та валовим прибутком). Припустимо, що інші операційні витрати скоротяться як і у 2025 році та складуть 122,9 тис.грн. Таким чином, прибуток до оподаткування становитиме 1361,3 тис.грн. Податок на прибуток 245 тис.грн., а чистий прибуток – відповідно 1116,2 тис.грн.

Детальніше формування валового, операційного та чистого прибутку у плановому періоді демонструє табл. 3.1.

Таблиця 3.1

Прогноз формування валового, операційного та чистого прибутку
ТЗОВ ВП «Вектор-08» на 2026 рік

тис.грн.

Показник	2025 рік	2026 рік (прогноз)	Відхилення (+,-)
Чистий дохід (виручка) від реалізації продукції	26268,2	30664,8	4396,6
Собівартість реалізації продукції	24995,6	29180,6	4185
Валовий прибуток (збиток)	1272,6	1484,2	211,6
Інші операційні витрати	153,7	122,9	-30,8
Інші операційні доходи	-	0,0	0
Операційний прибуток	1118,9	1361,3	242,4
Прибуток до оподаткування	1118,9	1361,3	242,4
Податок на прибуток	201,4	245,0	43,6
Чистий прибуток	917,5	1116,2	198,7

Прогнозні показники на 2026 рік свідчать про позитивну динаміку діяльності підприємства. Очікується зростання чистого доходу на 4396,6 тис. грн та чистого прибутку на 198,7 тис. грн порівняно з 2025 роком, що вказує на підвищення ефективності господарської діяльності.

Враховуючи значення чистого прибутку та пропозицію щодо поповнення резервного капіталу, спрогнозуємо зміни власного капіталу, який є основою фінансової стійкості підприємства. Пропонуємо поповнювати резервний капітал, для початку на 5 тис.грн., тобто на його фактичне значення, що є особливим важливим в умовах воєнного стану та поставить початок у нарощенні «фінансової подушки» досліджуваного підприємства (табл. 3.2).

Отже, прогнозоване зростання власного капіталу ТЗОВ ВП «Вектор-08» у 2026 році зумовлене насамперед збільшенням нерозподіленого прибутку, який є основним внутрішнім джерелом фінансування діяльності підприємства.

Таблиця 3.2

Прогноз власного капіталу
ТзОВ ВП «Вектор-08» на 2026 рік

тис.грн.

Показник	2025 рік	2026 рік (прогноз)	Відхилення (+,-)
Власний капітал, у т.ч.	12361,6	13477,8	1116,2
Зареєстрований (пайовий) капітал	3000	3000	0
Додатковий капітал	557,1	557,1	0
Резервний капітал	5,0	10,0	5
Нерозподілений прибуток	8799,5	9910,7	1111,2

Зростання прибутку сприяє зміцненню власного капіталу, підвищенню фінансової незалежності та платоспроможності підприємства, що позитивно впливає на його фінансову стійкість. Таким чином, прибуток відіграє ключову роль у забезпеченні стабільного розвитку та розширенні фінансових можливостей підприємства.

Отже, зростання обсягів реалізації продукції, оптимізація витрат, модернізація виробництва, розвиток сервісної діяльності та розширення ринків збуту створюють умови для підвищення прибутковості ТзОВ ВП «Вектор-08» та зміцнення його фінансової стійкості. Прогнозні розрахунки свідчать про позитивну динаміку основних фінансових показників у 2026 році: чистий дохід від реалізації продукції може зрости до 30664,8 тис.грн., а чистий прибуток – до 1116,2 тис.грн., що на 198,7 тис.грн. більше порівняно з 2025 роком.

Очікуване зростання прибутку забезпечить збільшення власного капіталу до 13477,8 тис.грн. та сприятиме нарощенню резервного капіталу. Це підвищить фінансову незалежність підприємства, його платоспроможність і здатність протистояти зовнішнім ризикам. Таким чином, прибуток є ключовим чинником зміцнення фінансової стійкості ТзОВ ВП «Вектор-08» та забезпечення його стабільного функціонування.

ВИСНОВКИ

Прибуток є ключовою економічною категорією, що відображає результат діяльності підприємства та визначає його здатність до розвитку, самофінансування і підтримання фінансової стійкості. Саме прибуток формує основу власного капіталу, забезпечує можливість оновлення виробничих ресурсів, розширення діяльності та підвищення конкурентоспроможності підприємства. Його стабільний рівень дозволяє підприємству бути менш залежним від зовнішніх джерел фінансування, своєчасно виконувати зобов'язання та знижувати ризики втрати платоспроможності.

У сучасних умовах господарювання прибуток виступає не лише фінансовим результатом, а й інструментом забезпечення фінансової безпеки підприємства. Його достатній обсяг дає можливість формувати резерви, інвестувати у розвиток виробництва, впроваджувати нові технології та підтримувати стабільність діяльності навіть в умовах нестабільного економічного середовища. Водночас недостатній або нестабільний рівень прибутковості призводить до зниження фінансової стійкості, обмежує можливості розвитку та підвищує залежність від позикових ресурсів.

Фінансові результати діяльності ТзОВ ВП «Вектор-08» у 2023–2025 роках характеризуються нерівномірною динамікою. Зміни показників доходу, прибутку та рентабельності свідчать про вплив як внутрішніх, так і зовнішніх факторів на результати діяльності підприємства. У 2024 році відбулося суттєве зниження основних фінансових показників, що проявилось у скороченні чистого доходу та прибутку, а також погіршенні рівня рентабельності. Така ситуація була зумовлена зменшенням обсягів реалізації продукції, а також зростанням витрат, що вплинуло на загальну ефективність діяльності підприємства.

У 2025 році спостерігалось відновлення позитивної динаміки фінансових результатів. Збільшення обсягів реалізації продукції та покращення структури витрат сприяли зростанню валового, операційного та чистого прибутку. Це

свідчить про поступове відновлення ефективності господарської діяльності підприємства та покращення його фінансових результатів. Водночас рівень прибутковості залишається чутливим до змін обсягів продажу та витратної частини, що вказує на необхідність подальшого підвищення ефективності управління ресурсами.

Аналіз фінансового стану показав, що прибуток відіграє вирішальну роль у формуванні власного капіталу підприємства. Саме за рахунок нерозподіленого прибутку відбувається його збільшення, що позитивно впливає на рівень фінансової незалежності та самофінансування. Високий рівень власного капіталу дозволяє підприємству зменшувати залежність від позикових коштів, підвищувати ліквідність та забезпечувати стабільність фінансової діяльності. Крім того, показники фінансової стійкості свідчать про достатній рівень забезпеченості підприємства власними ресурсами та відносно низьку залежність від зовнішнього фінансування.

Важливим аспектом є те, що прибуток виступає не лише джерелом фінансування поточної діяльності, але й основою довгострокового розвитку підприємства. Саме його розподіл між споживанням та реінвестуванням визначає темпи зростання підприємства, рівень оновлення основних засобів, можливості модернізації виробництва та розширення ринків збуту. Раціональне використання прибутку дозволяє формувати фінансові резерви, забезпечувати стабільність у періоди коливань попиту та створювати умови для підвищення конкурентоспроможності.

Підвищення прибутковості ТзОВ ВП «Вектор-08» безпосередньо пов'язане з ефективністю управління доходами та витратами. Основними напрямками зростання фінансових результатів є збільшення обсягів реалізації продукції, розширення ринків збуту, розвиток дилерської мережі та активізація маркетингової діяльності. Особливого значення набуває використання сучасних каналів просування продукції, зокрема цифрового маркетингу, онлайн-платформ та маркетингплейсів, що дозволяє розширити коло потенційних споживачів без суттєвого збільшення витрат.

Не менш важливим напрямом підвищення прибутковості є оптимізація виробничих витрат. Скорочення витрат на матеріали, енергоресурси та обслуговування обладнання дозволяє безпосередньо збільшити рівень прибутку. Значний вплив має модернізація виробництва, впровадження більш енергоефективного обладнання та автоматизація окремих процесів, що сприяє підвищенню продуктивності праці та зниженню собівартості продукції.

Окрему роль у формуванні прибутку відіграє управління оборотними активами. Надмірне накопичення запасів та дебіторської заборгованості призводить до відволікання фінансових ресурсів, що негативно впливає на ліквідність підприємства. Оптимізація запасів, скорочення термінів розрахунків із покупцями та підвищення ефективності управління грошовими потоками дозволяють покращити фінансову гнучкість підприємства та прискорити обіг капіталу.

Важливим резервом зростання прибутку є розвиток сервісної діяльності та реалізації запасних частин. Для підприємств виробничого типу цей напрям забезпечує стабільні надходження навіть у періоди зниження попиту на основну продукцію. Крім того, сервісні послуги характеризуються вищою рентабельністю, що позитивно впливає на загальний рівень прибутковості підприємства.

Додатковим фактором підвищення ефективності діяльності є диверсифікація продукції та орієнтація на індивідуальні замовлення. Виготовлення продукції під конкретні потреби клієнтів дозволяє формувати додану вартість та встановлювати вищий рівень цін, що сприяє зростанню прибутку. Водночас сезонне регулювання структури продукції дає змогу частково компенсувати коливання попиту протягом року.

Таким чином, результати діяльності підприємства підтверджують, що саме прибуток є центральним елементом фінансової системи підприємства. Його рівень визначає можливості розвитку, інвестування, модернізації та забезпечення стабільності. Зростання прибутку прямо впливає на зміцнення власного капіталу, підвищення фінансової незалежності та загальної стійкості.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Андрос С.В. Механізм забезпечення фінансової стійкості як активний елемент у системі стабілізації кредитування і нарощення економічного потенціалу підприємств агропромислового виробництва. *Науковий вісник Одеського національного економічного університету*. 2025. №1 (31). С. 5-16.
2. Бегун С. Особливості аналізу фінансового стану підприємства в умовах воєнного стану. *Економічний часопис Волинського університету імені Лесі Українки*. 2023. №4 (32) С. 36–42.
3. Бедринець М. Д., Довгань Л. П. Фінанси підприємств: навч. посіб. К. : Центр учбової літератури, 2018. 292 с.
4. Борзенко В. І., П'ятак Т. В. Управління фінансовою стійкістю підприємства. *Вісник НТУ «ХПІ»*. 2020. № 6. С. 66–70.
5. Брагіна О.С., Кічук Є.А. Особливості політики формування і використання прибутку підприємства на засадах сталого розвитку. *ECONOMICS: time realities*. 2025. №1(77). С. 14-22.
6. Грешко Р.І. Фінансовий менеджмент у малого бізнесу. Організація власного бізнесу: навч. посібник / за ред. к.е.н., доц. Є. В. Ткача. Чернівці : Чернівець. нац. ун-т ім. Ю. Федьковича, 2023. 264с.
7. Гудусь Ю., Гадомський П., Климик О. Формування прибутку торговельних підприємств в умовах воєнного стану. *Економічний аналіз*. 2025. Том 35. № 1. С.237-245.
8. Домбровська С.О., Горбаченко М.Д. Фінансова стійкість підприємства: оцінка та шляхи підвищення. *Науковий вісник Одеського національного економічного університету*. 2021. №3-4 (280-281). С.28-34.
9. Дропа Я. Б. Фінансовий аналіз : навч. посібник. Львів : ЛНУ ім. Івана Франка, 2023. 238 с.
10. Жовтяк Г. А., Серьогіна Д. О., Жовтяк А. Напрями підвищення прибутковості діяльності будівельних підприємств. *Економіка та суспільство*.

2023. Випуск 50. URL: [file:///C:/Users/User/Downloads/2386-%D0%A2%D0%B5%D0%BA%D1%81%D1%82%20%D1%81%D1%82%D0%B0%D1%82%D1%82%D1%96-2301-1-10-20230526%20\(1\).pdf](file:///C:/Users/User/Downloads/2386-%D0%A2%D0%B5%D0%BA%D1%81%D1%82%20%D1%81%D1%82%D0%B0%D1%82%D1%82%D1%96-2301-1-10-20230526%20(1).pdf) (дата звернення: 22.05.2026).

11. Ковальчук Н., Ватаманюк К. Фінансування малого бізнесу в Україні в умовах війни. *International Science Journal of Management, Economics & Finance*. 2025. №4(3).С. 11-22. URL: <https://isg-journal.com/isjmef/article/view/1049/606> (дата звернення: 22.05.2026).

12. Ковальчук Н.О. Джерела формування фінансових ресурсів сільськогосподарських підприємств України в умовах воєнного стану. *Вісник Чернівецького торговельно-економічного інституту. Економічні науки*. 2024. Випуск 1 (93). С. 192-204.

13. Ковальчук Н.О. Малий бізнес в Україні під час війни. *Інфраструктура ринку*. 2025. № 83. URL: <https://doi.org/10.32782/infrastruct83-20> (дата звернення: 22.05.2026).

14. Ковальчук Н.О., Гаватюк Л.С., Єрмійчук Н.І. Фінансовий аналіз: навч. посіб. Чернівці: Чернівецький національний університет ім. Ю. Федьковича. 2019. 336 с.

15. Ковальчук Н.О., Корбутяк А.Г., Юрій Е.О., Гаватюк Л.С., Сокровольська Н.Я. Фінансовий менеджмент у схемах і таблицях: навч. посібник. Чернівці: Чернівецький національний університет імені Ю.Федьковича. 2021. 138 с.

16. Kovalchuk N. Factors influencing the investment activity of Ukrainian enterprises under martial law. *Galician economic journal*, 2025, vol. 94, no 3, pp. 66-75.

17. Корчевська Л.О., Адвокатова Н.О. Вартісний підхід до визначення фінансової стійкості підприємств. *Вісник Херсонського національного технічного університету*. 2021. Вип. 1 (76). С. 198–203.

18. Котвицька Н.М., Стародубов І.В., Куриленко О.В. Методологія управління прибутком підприємств у контексті бюджетно-податкової політики

України. *Економіка та суспільство*. 2025. Випуск 71. URL: <https://economyandsociety.in.ua/index.php/journal/article/view/5452> (дата звернення: 21.05.2026).

19. Leva M.C., Balfe N., & McAleer B. Risk Registers: Structuring data collection to develop risk intelligence. *Safety Science*. 2017. Vol. 100, part B, P.143-156.

20. Левкович О.В., Калашнікова Ю.М. Фінансова стійкість як передумова інноваційного розвитку підприємства. *Ефективна економіка*. 2021. № 4. URL: <http://www.economy.nayka.com.ua/?op=1&z=8776>. (дата звернення: 20.04.2026)

21. Леонова Б., Островська О., Круш В. Підвищення стійкості фінансового стану суб'єктів малого бізнесу. *Економіка та суспільство*. 2023. №56. URL: <https://doi.org/10.32782/2524-0072/2023-56-65> 4. (дата звернення: 21.04.2026).

22. Майборода О. Є., Сукрушева Г. О., Куліш Є. В. Теоретична сутність категорії «прибуток підприємства». *Економіка та суспільство*. 2017. Вип. 10. С. 310–313.

23. Марусяк Н.Л. Фінанси підприємств : навч. посіб.: 2-ге вид., перероб. і доп. Чернівці : Чернівець. нац. ун-т ім. Ю. Федьковича, 2023. 176 с.

24. Марусяк Н.Л. Фінансовий аналіз : навч. посіб. Чернівці : Чернівець. нац. ун-т ім. Ю. Федьковича. 2020. 172 с.

25. Минів Р.М., Табацкова Г.В., Молінський В.О. Сучасні аспекти управління фінансовою стійкістю підприємств. *Актуальні питання економічних наук*. 2025. URL: <https://doi.org/10.5281/zenodo.17011532> (дата звернення: 21.03.2026)

26. Новіченко Л.С. Аналіз показників рентабельності підприємства: теоретичні та прикладні аспекти. *Вісник Хмельницького національного університету*. 2021. № 5. Том 2. С. 254-259.

27. Перерва П.Г., Лега О.В., Тютюнник С.В., Тютюнник Ю.М. Прибуток як основа фінансової стійкості та стратегічного розвитку підприємства. *Актуальні питання економічних наук*. 2025. № 7. URL:

<https://doi.org/10.5281/zenodo.14790464> (дата звернення: 05.05.2026).

28. Податковий кодекс України: Закон України від 02.12.2010 № 2755-VI. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2755-17#Text> (дата звернення: 05.04.2026).

29. Пожар Є.П. Шляхи оптимізації фінансової стійкості підприємства в період кризи. *Наукові записки Нац. ун-ту "Острозька академія". Сер.: Економіка*. 2021. № 21. 88-93

30. Покровська Н.М., Катрич Д.Р. Дефініція терміну «прибуток» в економічній науці. *Економіка та суспільство*. 2024. Випуск 59. URL: <https://economyandsociety.in.ua/index.php/journal/article/view/3510> (дата звернення: 18.03.2026).

31. Поліщук Н.В., Заклевська В.В. Взаємозв'язок прибутку та інвестицій як основа адаптації підприємства до економічних трансформацій. *Економіка та суспільство*. 2025. Випуск 79. URL: <https://doi.org/10.32782/2524-0072/2025-79-43> (дата звернення: 18.03.2026).

32. Поляниця К.К., Носань Н.С., Зачосова Н.В. Безпекоорієнтоване управління фінансовою стійкістю як напрям фінансового менеджменту підприємницької діяльності. *Економіка та суспільство*. 2024. Випуск 68. URL: <https://economyandsociety.in.ua/index.php/journal/article/view/4874> (дата звернення: 18.05.2026).

33. Приймак С., Волкова О. Діагностика фінансової стійкості підприємств в умовах посилення глобальної конкуренції. *Економіка та суспільство*. 2021. № 30. URL: <https://doi.org/10.32782/2524-0072/2021-30-58> (дата звернення: 11.02.2026)

34. Про затвердження Національного положення (стандарту) бухгалтерського обліку 1 «Загальні вимоги до фінансової звітності»: Наказ Міністерства фінансів України від 07.02.2013 № 73. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0336-13#Text> (дата звернення: 12.05.2026)

35. Руденко М.В., Третьак Н.М., Кравченко О.О., Харченко О.Л., Плинокос Д.Д. Управління фінансовою стійкістю підприємств в умовах війни.

Випробування та сертифікація. 2025. № 4(6). С. 121-126.

36. Сак Т.В., Шепелюк Н.П. Діагностика фінансової стійкості підприємства: методологія та практика застосування. *Економічний журнал Одеського політехнічного університету*. 2023. №4 (26). С. 37-44.

37. Сидорчук І. Управління фінансовою стійкістю підприємства в сучасних умовах розвитку економіки. *Scientific journal «Modeling The Development of the Economic Systems»*. 2025. №1. С. 72-77.

38. Сокурєнко В. В., Швець Д. В., Бортник С. М., Ткаченко С. О. Фінанси підприємств : підруч. за заг. ред. В. В. Сокурєнка. Харків : ХНУВС, 2022. 292 с.

39. Сташук О., Жигар Н. Формування та використання прибутку суб'єктів господарювання в умовах воєнного стану. *Економічний часопис Волинського національного університету імені Лесі Українки*. 2022. №. 3 (31). С. 12–17.

40. Сулима М.О., Гвінсадзе А.А. Ефективне управління доходами, витратами і фінансовими результатами підприємства. *European scientific journal of Economic and Financial innovation*. 2024. №1(13). С. 188-199.

41. Тютюнник Ю.М., Дорогань-Писаренко Л.О., Тютюнник С.В. Фінансовий аналіз: навч. посіб. Полтава : Астроя, 2020. 434 с.

42. Фальченко О.О. Особливості формування та використання прибутку підприємства. *Вісник НТУ «ХПІ»*. 2022. №4. С. 22-26.

43. Фінанси підприємств: навчальний посібник / за заг. ред. Н. С. Ситник.- Львів: ЛНУ імені Івана Франка, 2020. 402 с.

44. Фінанси підприємства: підруч. / за ред. Т. О. Ставерської, А. В. Непрана. Харків: Видавництво Іванченка І. С., 2024. 906 с.

45. Фінанси та фінансове посередництво : підручник. У 3-х тт. Том 1 / за ред. П.О. Нікіфорова, Н.А. Бак. Чернівці : Чернівець нац. ун-т ім. Ю. Федьковича, 2024. 452 с.

46. Шевченко Н. В., Мельник С. І. Фінансовий менеджмент : навч. посіб. у схемах і таблицях. Львів: Львівський державний університет внутрішніх справ, 2022. 224 с.